

PROSESSIDRAAMA NÄYTELMÄSTÄ KYMMENEN TIKKUA LAUDALLA

Magi Trygg & Tuomas Salonen

Teema: Vanhempien erimielisyydet ja niiden vaikutus lapsiin

Kohderyhmä: Luokat 1-6

Ennen työskentelyä ryhmän tulisi käydä katsomassa Kansallisteatterissa Heini Junkkaalan näytelmä Kymmenen tikkua laudalla. Prosessidraamalle kannatta varata aikaa kaksoistunti (2x45min).

TYÖSKENTELYN KULKU:

1.Draamasopimus & motivointi: Työskentelyyn motivointi toimii samalla draamasopimuksena. Opettaja(t) toimii ”roolissa” ja esittäytyy Herra Parenteesin lähettiläänä. Lähettiläs palauttaa näytelmän tapahtumat lasten mieliin aloittamalla esimerkiksi ”Muistatteko sen Annan, Tuukan, Isän ja Äidin ku ne oli mummolassa....?” ja jatkaa sitten teemaan pyytämällä lapsilta apua selvittäääkseen ”... miksi perheen kesäloma ei mennyt ihan suunnitelmien mukaan ja mitä kaikkea siellä mummolassa oikein tapahtui?”

2.Lämpöpari: ”Tuukka piiloon” Leikissä seistään piirissä. Tuukka on juoksemassa piiloon. Piiloleikin jännitystä luodaan taputtaen reisiä ja tömistäen jalkoja koko ajan, mitä nopeammin Tuukka juoksee, sitä kovemmaksi tömistelyn rytmi kiihtyy. Jokainen saa vuorollaan olla Tuukka ja astuen piiristä keskemälle näyttää ja sanoa mihin meinaa mennä piiloon. Muut toistavat liikkeen perässä. Tavoitteena on irtaantua koulun arjesta, lämmitellä draamalliseen tekemiseen sekä virittäytyä tarinan maailmaan.

3.Still-kuvat + pään äänet: Jaetaan oppilaat pienryhmiin. Jokainen ryhmä muodostaa pysäytyskuvan jostakin heidän mieleensä jääneestä näytelmän kohtauksesta. Sen jälkeen jokainen ryhmä vuorollaan esittelee oman kohtauksensa, joko nimeämällä sen, tai sitten joku ryhmän jäsenistä toimii kertojana, joka esittelee ryhmän kuvan muille ryhmille. Muut saavat käydä lisäämässä ajatusääniä henkilöhahmoille pysäytyskuvaan. Mitä kukin henkilö voisi tilanteessa miettiä?

Työtavan avulla selvitetään mitä lapsille jäi näytelmästä mieleen tai minkä he kokivat merkityksellisimmäksi. Kun kaikki kohtaukset on näytetty, lapset äänestävät mieleisensä kohtauksen siirtymällä sen ryhmän luokse, joka kyseisen kohtauksen näytti. Työskentelyä jatketaan sitten valitusta kohtauksesta eteenpäin.

4. Jaettu ruutu tai flashback:

Työtavan valinta riippuu edellisessä vaiheessa valitusta kohtauksesta.

- a) Jos edellisessä valittu kohta ei sisällä konfliktia perheen kesken, valitaan seuraavaksi työtavaksi JAETTU RUUTU. Tässä työtavassa lähtökohtana on jo valittu kohta, jonka rinnalle luodaan kohta siitä, mitä muut henkilöhahmot tekevät tällä välin. Kohtaukset voidaan toteuttaa joko still-kuvina tai näyteltyinä kohtauksina.

Työtavan avulla otetaan selvää, mitä muut pysäytyskuvassa ei läsnäolevat henkilöhahmot tekevät sillä aikaa. Tarkoituksena on tuoda esiin konflikti perheen sisällä, jonka jälkeen selvitetään FLASHBACK työtavalla miten tilanteeseen on päädytty.

Flashback -työtavassa oppilaat tekevät pienryhmissä kohtauksen, joka on tapahtunut tarinassa ennen huomion kohteena olevaa kohtauksia. Jokainen ryhmä tekee kohtauksen loman eri vaiheesta. Tavoitteena on selvittää kuinka konfliktitilanteeseen on päädytty.

- b) Jos Still-kuvissa valitaan kohta, jossa tulee esiin konflikti tai Annan ja Kallen kohtaaminen ennen loppuratkaisua, mennään suoraan tekemään FLASHBACK kohtauksia pienryhmissä ja selvitetään niiden avulla, mitä on tapahtunut ennen stilleissä esille nousutta kohtauksia.

5.Päiväkirja: Pienryhmissä tehdään jokaiselle henkilöahmolle PÄIVÄKIRJA siten, että yksi ryhmä tekee päiväkirjan sivun yhdelle henkilöahmolle. Ne voidaan muodostaa monella tavalla: kirjoittaa keksiä yhdessä tarina, jonka yksi ryhmästä kertoo muulle ryhmälle tai tarina voidaan muodostaa siten, että jokainen sanoo lauseen kerrallaan. Päiväkirjoissa henkilöahmot kertovat omasta tuntemuksistaan ja näin syvennetään eri näkökulmia siihen, miksi loma ei toimi.

Välijuonto: Jos kohta Annan ja Kallen välillä tuli jo aiemmin esiin vie opettaja nyt tarinankeronnalla huomion takaisin tähän kohtaukseen. Jos ei vielä tullut, opettaja johdattelee tarinan siihen pisteeseen, jossa Anna on kohdannut Kallen ja keskustelun avulla selvittänyt konfliktin. Nyt Annan on päätettävä uskaltaako hän myös kohdata perheensä ja kertoa, mitä on tehnyt Tuukka-tikulle ja miksi.

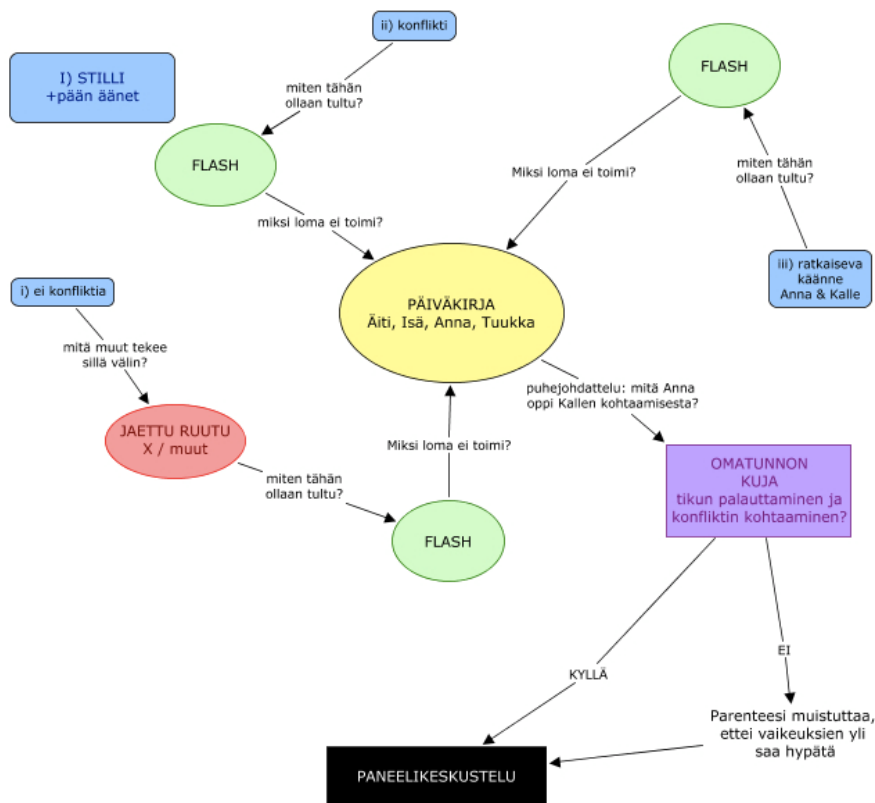
6.Omantunnonkuja: Muodostetaan kaksi vastakkaista riviä, joista toinen edustaa kantaa, jonka mukaan Anna pitäisi palauttaa Tuukka-tikku ja kertoa kaikille mitä on tehnyt, ja toinen rivi edustaa vastakkaista kantaa. Rivien toisesta päästä oppilaat vuorotellen kävelevät silmät suljettuina kujan läpi, ja muut kuiskuttelevat tälle kantaansa puoltavia argumentteja.

Omantunnonkujalla selvitetään mitä Anna oppi Kallen kohtaamisesta, ja tehdään päätös kohdatako perhe ja paljastaa, että Tuukka-tikku on hänellä. Jos Anna sanoo ei, ope roolissa Herra Parenteesina muistuttaa Annan vastuusta päähenkilönä ja siitä, ettei vaikeiden kohtien yli saa hypätä. Kun Anna on myöntynyt, koko perhe kohtaa paneelikeskustelussa.

7. Paneelikeskustelu / ryhmäterapia: Paneelikeskustelussa kohtaavat eri päiväkirjaryhmät, jokaisen edustaen porukassa yhtä henkilöä. Ope vetää keskustelua ja jakaa puheenvuoroja. Paneelin tarkoituksena on selvittää perheen sisäistä konfliktia päiväkirjoissa muodostettujen näkökulmien keskustellessa keskenään.

Lopetus: Koontikeskustelu piirissä, mistä näytelmässä oli kyse, mitä jäi mieleen, miltä tuntui tehdä prosessidraamaa yms.

Tunnin kulku kaaviona:

Lisätietoja:

Tuomas Salonen tuomas.salonen@helsinki.fi

Magi Trygg margit.trygg@helsinki.fi